GLEDALIŠČE CELJE

MALI ODER

PLAŠČ

Nikolaj Vasiljevič Gogolj

PLAŠČ

Slovensko ljudsko gledališče Celje

upravnica
MAG. TINA KOSI

svetovalec upravnice
DR. BORUT SMREKAR

dramaturginji
TATJANA DOMA
ALJA PREDAN

lektor
JOŽE VOLK

tehnični vodja
MIHA PEPERKO

---

vodja programa
JERNEJA VOLFAND

telefon
+386 (0)3 4264 214

telefaks
+386 (0)3 4264 206

e-naslov
jerneja.volfand@slg-ce.si

---

vodja marketinga
in odnosov z javnostmi
MAG. BARBARA PETROVIČ

telefon
+386 (0)3 4264 205
+386 (0)51 651 821

e-naslov
barbara.petrovic@slg-ce.si

---

koordinatorka in organizatorka
kulturnega programa
URŠKA VOUK

telefon
+386 (0)31 670 957

e-naslov
urska.vouk@slg-ce.si

---

blagajna

informatorka-organizatorka
URŠKA ZIMŠEK

strokovna
administrativna delavka
JERICA VITEZ

telefon
+386 (0)3 4264 208

e-naslov
blagajna@slg-ce.si

Blagajna je odprta
vsak delavnik od 9.00 do 12.00
in od 15.00 do 18.00 ter
uro pred začetkom predstav.

---

tajništvo

vodja uprave
LEA TOMAN

telefon
+386 (0)3 4264 202

telefaks
+386 (0)3 4264 220

centrala
+386 (0)3 4264 200

e-naslov
tajnistvo@slg-ce.si

Ustanovitelj gledališča
je Mestna občina Celje.

Program finančno omogoča
Ministrstvo za kulturo
Republike Slovenije.

---

svet Gledališča Celje
MAG. ALENKA OBRUL
ZLATKA ŠOŠTERIČ
ERIK SAFRAN (predsednik)
PRIMOŽ POGELŠEK
(namestnik predsednika)
MANJA VADLA

strokovni svet Gledališča Celje
SIMON MLAKAR (predsednik)
MAG. MILENA ČEKO PUNGARTNIK
MOJCA MAJCEN
DR. ANTON ŠEPETAVC
UROŠ GORJANC
ANDREJ MURENC

---

www.slg-ce.si

Gledališče Celje

sezona 2019/20

VSEBINA

04 Zasedba

08 Tina Kosi
NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOLJ
IN NJEGOV PLAŠČ

20 Marjan Nećak
»GLEDALIŠČE JE KOT GLASBA«

26 Prvič v Gledališču Celje

32 Nagrada

34 Pripravljamo

36 Zasedba in vsebina predstave v angleščini

Nikolaj Vasiljevič Gogolj

MALI ODER

PLAŠČ

Шинель

glasbeno gledališče

krstna uprizoritev

premiera
24. januarja 2020

avtor glasbe
MARJAN NEĆAK

avtorja dramatizacije
TINA KOSI
JUŠ A. ZIDAR

režiser
JUŠ A. ZIDAR

dramaturginja
TINA KOSI

scenograf
DORIAN ŠILEC PETEK

kostumografka
TINA BONČA

lektor
JOŽE VOLK

oblikovalca svetlobe
JUŠ A. ZIDAR
DENIS KRESNIK

igrajo

BRANKO ZAVRŠAN

BETI STRGAR

URBAN KUNTARIČ

V predstavi sta uporabljena pesem Toneta Pavčka *Nova hvalnica* in citat iz uvoda v pesnitev *Na ves glas* Vladimirja Majakovskega v prevodu Toneta Pavčka.

vodja predstave
ZVEZDANA KROFLIČ ŠTRAKL

šepetalka
SIMONA KROŠL

lučni mojster
DENIS KRESNIK

tonski mojster
MITJA ŠVENER

rekviziter
ROMAN GRDINA

dežurni tehnike
DOMEN OCVIRK

oblikovalki maske
MARJANA SUMRAK
ANDREJA VESELAK PAVLIČ

garderoberki
MELITA TROJAR
MOJCA PANIČ

odrski mojster
GREGOR PRAH

pomočnik tehničnega vodja
RAJNHOLD JELEN

tehnični vodja
MIHA PEPERKO

Beti Strgar, Urban Kuntarič, Branko Završan

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOLJ IN NJEGOV PLAŠČ

Tina Kosi

Znameniti ruski pisatelj in dramatik Nikolaj Vasiljevič Gogolj je bil rojen leta 1809 v Ukrajini v obubožani plemiški družini. Njegov oče je oboževal literaturo in je celo napisal dve komediji. Bil je ljubiteljski igralec. Gogoljeva mama je imela petnajst let, ko ga je rodila, bila je zelo verna in je rada pripovedovala religiozne povesti o poslednji sodbi. Ko je Gogolj odraščal, je pogosto obiskoval materinega sorodnika, ki je imel na svojem dvorcu gledališče in orkester. Šolal se je v Poltavi in Nježinu, kjer je leta 1828 končal gimnazijo. V gimnazijskih letih se je pridružil šolski gledališki skupini, kjer je igral in režiral. Želel se je preseliti v Sankt Peterburg, kjer je kmalu doživel prvo veliko razočaranje nad bedno namestitvijo in visokimi stroški velikega mesta. Vso zimo je preživel v letnem plašču. Iskal je službo, a je ni dobil. Želel si je postati igralec, a mu ni uspelo, ker ni opravil preizkusa. Očitali so mu pomanjkanje patetike in vzvišene retorike, ki sta bili običajni v odrskem govoru tistega časa.

Začel se je ukvarjati s pisanjem. Njegovo prvo mladostno romantično pesnitev *Hans Küchelgarten* je kritika zavrnila, Gogolj je zbral vse izvode po knjigarnah in jih sežgal. Vleklo ga je stran, sanjal je o Ameriki. S prijateljem sta se odpravila na pot, prišla sta do Nemčije in se kmalu vrnila. S tem potovanjem je zapravil denar, ki bi ga moral nameniti poravnavi obresti za zastavljeno posestvo staršev. Začel je delati kot vladni uradnik, kasneje je prevzel službo uradnega pedagoga v Patriotičnem inštitutu. Služba učitelja mu ni ustrezala. Večere je preživljal z literati, med katerimi je bil najbolj znan Puškin, ali po hišah raznih aristokratov. Tam je pogosto bral svoja dela. Zdelo

Gogolj preizkusa za igralca ni opravil, očitali so mu pomanjkanje patetike in vzvišene retorike, ki sta bili običajni v odrskem govoru tistega časa.

se mu je, da jih zanima Ukrajina. Prosil je mamo, naj mu pošilja gradiva, narodne pesmi, pravljice, legende, vraže, anekdote … V tem času je napisal zgodbe, ki jih danes poznamo pod skupnim naslovom *Večeri na pristavi blizu Dikanjke.* Leta 1832 se je skozi Moskvo vrnil domov in nato odšel nazaj v Sankt Peterburg. Vrnil se je zrelejši, tudi bolj ironičen in satiričen. Napisal je *Tarasa Bulbo*, ki je zanj predstavljal rusko verzijo *Iliade*.

Gogolj se je trudil, da bi dobil mesto profesorja adjunkta za srednjeveško zgodovino na petrograjski univerzi, kar se mu je posrečilo s pomočjo prijateljev leta 1834. Doživel je popoln neuspeh, na predavanjih je leporečil, ni poznal dejstev in znanstvenega pristopa, zato se je moral kmalu posloviti. Od leta 1835 naprej se je posvetil izključno

pisateljskemu poklicu. Izšle so zbirke *Mirgorod* (1835) in *Arabeske* (1835), v katerih sta objavljeni znameniti pripovedi *Nos* in *Plašč*. Slednji je bil zanj usoden. V njem se je prvič spopadel s temo ruske birokracije, ob koncu dela pa uporabil malo hoffmanovske fantastike, ko uradnik kot duh blodi po mestu.

Gogolj je razmišljal, da bi začel pisati za gledališče, sramoval se je svojega začetnega literarnega ustvarjanja. Lotil se je *Revizorja*, temo mu je menda svetoval Puškin, ki se je sam prijavil za revizorja v Novgorodu. Ko je potoval po Rusiji, so ga v nekem gubernijskem mestu imeli za tajnega revizorja. Revizor je bil uradnik, ki je prišel iz ministrstva v provinco, da bi preveril kvaliteto dela in razkril morebitne nepravilnosti. Po težavah z igralci in po otepanju s cenzuro je vmes posegel še car in dovolil uprizoritev. Premiera je bila 19. februarja 1836 v Aleksandrovskem gledališču. Občinstvo, nevajeno takšne življenjske satire, si ni upalo prav smejati. Car, ki je bil na premieri, pa je bil navdušen. Rekel je, da je vsak dobil svojo lekcijo, on še največjo. Na Gogolja se je spravila kritika, ki mu je očitala, kako lahko tako grdo opisuje življenje v provinci. *»Prehodite Rusijo navzdol in počez in ne boste slišali besede podkupovanje. Jemlje se, ampak pametno; tudi daje se, pa še pametneje…«* (N. V. Gogolj: *Mrtve duše* (iz spremne besede), str. 16) Z različnimi debatami in mnenji o *Revizorju* je Gogolj obračunal v enodejanki *Gledališki razhod po predstavi nove komedije*. *Revizorja* so igrali v Sankt Peterburgu in Moskvi, izšel je tudi v knjižni obliki.

Gogolj je bil občutljiv. Vsako napačno razumevanje, zlobo in kritiko je težko psihično prenašal, zato se je leta 1836 odločil odpotovati. Nekemu prijatelju je pisal: *»Odšel bom v inozemstvo, da si ozdravim rano, ki mi jo zadajajo sleherni dan moji sorojaki. Sodobni pisatelj, pisatelj humorist, pisatelj nravi mora bivati daleč od svoje domovine. Za preroka ni slave doma. Da so odločno vstali zoper mene zdaj že vsi stanovi, to me ne vznemirja, a nekako težko in bridko mi je, ko vidim, da me vsi moji sorojaki, ki jih ljubim od srca, tako napadajo in tako lažnivo in spačno razumevajo moje delo. Posameznosti posplošujejo, naključje jim je pravilo.«* (N. V. Gogolj: *Revizor*, str. 13)

Potoval in bival je v Nemčiji, Parizu in nekaj let v Rimu, do leta 1848. V Rimu je začel pisati *Mrtve duše*. Tudi zanje mu je dal idejo Puškin. Prevarant Čičikov na podeželju, kjer le redko popisujejo prebivalce, odkupuje mrtve duše od graščakov, ki mu jih rade volje prodajo, saj morajo zanje plačevati davek. Čičikov želi priti do velikega posojila na račun že umrlih, ki pa so na papirju še vedno zavedeni kot živi. Ko je Puškin prebral prvo poglavje *Mrtvih duš*, je dejal: *»Moj Bog, kako žalostna je moja Rusija!«*

Branko Završan

Beti Strgar

Gogolj je za svoje spise in povesti pisal študije za posamezne osebe. Oblikoval jih je na podlagi gradiva, pričevanj, tega, kar je slišal ali prebral… Pod površjem zabavnih dogodkov pa je v velikem delu njegovega ustvarjanja ležala globoka ruska žalost.

Zavedal se je, da ima smisel za realistični stil pisanja, zapisal je: *»V mojih najranejših sodbah o ljudeh so nahajali moji prijatelji zmožnost opazovati tiste posebnosti, ki se izmikajo pozornosti drugih ljudi, naj bodo že razločne ali malenkostne ali smešne. Pravili so, da znam ne samo posnemati, ampak naravnost uganiti človeka, to se pravi uganiti, kaj more v takih ali enakih slučajih reči, obenem z zvesto reprodukcijo načina in slike njegovih misli in besed.«* (N. V. Gogolj: *Mrtve duše*, str. 25)

Pod površjem zabavnih dogodkov je v velikem delu njegovega ustvarjanja ležala globoka ruska žalost.

Leta 1841 se je Gogolj za krajši čas vrnil v Rusijo, skušal je napisati drugi in tretji del *Mrtvih duš*. S cenzuro je imel težave zaradi naslova, ki mu ga niso dovolili, češ da je duša neumrljiva. Gogolj je zažgal drugi del *Mrtvih duš* in jih začel pisati ponovno. Padel je v hudo depresijo. V Rimu je spoznal rusko aristokratinjo Volonsko, ki je njegove težave skušala reševati s pomočjo katoliške vere.

Leta 1847 je objavil knjigo *Izbrani odlomki iz dopisovanja s prijatelji*. Izobraženci, ki so nasprotovali carizmu, so bili ogorčeni. V tej knjigi je Gogolj pisal o vsem, kar ga je mučilo. Pisal je o umetniških vprašanjih in o razlagi svojega dela, v njej pa je tudi pozival rojake h krščanski ponižnosti in ljubezni do bližnjega, svaril pred upiranjem vladi in zagovarjal fevdalni družbeni red, ker je tako pač po božji volji. Kritik Belinski mu je napisal uničujočo kritiko.

Gogolj se je vedno bolj ukvarjal z bogom. Menil je, da bo pri svojih rojakih lahko vzbudil vest. Številni prijatelji so se zaradi takšnih stališč odvrnili od njega. Sam pa je leta 1848 romal v sveto deželo, vendar tudi tam ni našel miru. Ko se je vrnil domov, je njegov pokrovitelj postal asketični menih Matvej Konstantinovski Rževski. Gogolj se je pričel ob molitvi tudi postiti in celo bičati. Medtem mu je menih govoril o njegovih grehih (tudi o grehih v pisanju), zato se je iz krščanskomoralnega vzroka odrekel svojim prejšnjim delom. 12. februarja 1852 je drugič zažgal drugi del *Mrtvih duš*, 21. februarja 1852 pa so ga našli mrtvega pred klečalnikom.

O Gogoljevem duševnem stanju (manični depresiji) je srbski psihiater dr. Vladimir Stanojević pisal v knjigi *Tragedija genijev*. *»Gogoljeva duševna drama se je razvijala v določenem in nezadržnem teku in je postajala vse bolj resna, čeprav je občasno imela tudi kakšno svetlo*

epizodo. Slabšanje svoje bolezni je Gogolj tudi sam opazil in ga opisal takole: 'Znašel sem se v takšnem položaju, da nisem vedel, kam naj se dam in umaknem. Nisem mogel ostati miren niti dve minuti, ne v postelji, ne na stolu, niti na nogah. Oh, to je bilo strašno! V srcu sem čutil veliko vznemirjenje. Vsaka slika, ki mi je šinila skozi misli, se je spremenila v pošast, vsak, še tako majhen prijeten občutek se je spremenil v takšno veselje, kakršnega ne more vzdržati noben človek, in vsako mračno razpoloženje se je spremenilo v žalost, v mučno žalost. Potem so sledila onesveščanja, nazadnje pa somnambulizem'«. (dr. Vladimir Stanojević: *Tragedija genijev*, str. 204–213) Stanojević je menil, da je pri Gogolju šlo za versko paranojo.

Plašč sodi v novele iz petrograjskega življenja. Navdih zanj je Gogolj dobil iz lastnih izkušenj uradniškega življenja in boja s hudo rusko zimo. Ruska zima in ruski veter sta mu služila kot simbola mraza in boja ljudi z njim. Svoji materi je napisal: *»Kot najboljši dokaz za mojo varčnost služi to, da vse do zdaj hodim v isti obleki, ki sem jo sešil po svojem prihodu v Petrograd … do tega trenutka ne le, da nisem imel možnosti kupiti fraka, temveč niti toplega ogrinjala, nepogrešljivega za zimo. Še dobro, da sem dokaj navajen na mraz in sem vso zimo prestal v letnem plašču.«* (N. V. Gogolj: *Plašč in še tri povesti*, str. 129) Nekateri viri navajajo, da je Gogolj dobil navdih iz anekdote, ki so jo takrat pripovedovali: neki uradnik se je vse življenje odrekal vsem užitkom in skrajno varčeval, tako si je želel lovske puške. Končno si jo je lahko privoščil in šel z njo s čolnom na lov, med vožnjo mu je puška padla v vodo

Novela *Plašč* šteje za osnovo ruske socialne literature in začetek psihološkega realizma.

in izginila. Uradnik je zaradi tega nesrečnega dogodka izgubil vse ideale in voljo do življenja. Ulegel se je v posteljo in ni več vstal. Prijatelji so nato s prostovoljnimi prispevki zbrali denar in mu kupili novo puško. Neki Gogoljev prijatelj se je spomnil, kako so se vsi smejali tej anekdoti, le Gogolj je zamišljeno sedel s sklonjeno glavo.

Akakij Akakijevič je uradnik devetega razreda, kar ni najnižji razred uradnikov tistega časa, saj je bilo kar štirinajst uradniških razredov. Ostali uradniki v zgodbi niso revni, hodijo v gledališče, na čaj, k ljubicam … On je poseben po značaju, osamljen, nedružaben in introvertiran. Je pa izredno predan delu, marljiv, vendar neambiciozen. Je človek ozkega duha in majhnih sposobnosti, zato je njegov osrednji problem komunikacija. Predstavlja slehernika, predstavnika splošne revščine ljudstva.

Ima preprosto psihologijo malega človeka, ni samozavesten, zadovoljen je z malim, skromen, preprost in ubog. Skozi novelo se čuti Gogoljevo pomilovanje in sočutje do Akakija, ki zbuja usmiljenje, ginjenost in smeh.

Danes se novela *Plašč* šteje za osnovo ruske socialne literature in začetek psihološkega realizma. Gre za realistično tragično povest, prepojeno s humanostjo. Turgenjev je izjavil znameniti stavek: *»Vsi smo izšli iz Gogoljevega* Plašča.*«* (N. V. Gogolj: *Plašč in še tri povesti*, str. 131)

Gogolj je opisoval razliko med psevdoromantičnim pisateljem in realističnim pisateljem. Zapisal je, da je prvi srečen, ker se po turobnih resničnih značajih v svojem delu približa tistim z dostojanstvom, ki za svoje delo izbere le nekaj izjemnih osebnosti, ki jih bo opisoval in je ves zamaknjen v poveličane podobe daleč od zemeljskih tal. Drugačna pa je usoda pisatelja, ki si je drznil popisati vse, kar nam je pred očmi, vse malenkosti, vse vsakdanje in razrvane značaje … *»Tak pisatelj ne bo žel javnega ploskanja … kajti sodobna sodba ne priznava, da je treba veliko duševne globine, če hočeš ozariti podobo, vzeto iz prezrtega življenja, kajti sodba sodobnosti ne prizna, da visok in navdahnjen smeh lahko upravičeno stoji poleg visoke lirične kretnje in da je med njim in spakovanjem komedijskega pavlihe prepad … In neznana moč mi je sodila, naj še dolgo stopam složno s svojimi čudnimi junaki, naj gledam vse ogromno in vrveče življenje, naj ga gledam skozi smeh, ki ga svet vidi, in skozi solze, ki so mu neznane.«* (N. V. Gogolj: *Mrtve duše*, str. 27)

Boris Ejhenbaum v članku *Kako je narejen Gogoljev Plašč* opisuje, kako se ta novela iz preproste anekdote spremeni v grotesko in nato v fantastični konec.

Plašč je bil adaptiran v več filmov, radijskih iger, baletov in gledaliških adaptacij. Naša uprizoritev je prva dramatizacija *Plašča* za gledališče v slovenskem profesionalnem gledališču.

Literatura in viri

Janko Lavrin: *N. V. Gogolj, življenje in delo.* Maribor: Založba Obzorja, 1969.

Nikolaj Vasiljevič Gogolj: *Mrtve duše.* Ljubljana: Cankarjeva založba, 1986.

Nikolaj Vasiljevič Gogolj: *Plašč in še tri povesti.* Ljubljana: Založba Mihelač, 1992.

Nikolaj Vasiljevič Gogolj: *Revizor.* Ljubljana: DZS, 1997.

Nikolaj Vasiljevič Gogolj: *Revizor.* Ljubljana: Mladinska knjiga, 1997.

dr. Vladimir Stanojević: *Tragedija genijev.* Beograd, Zagreb, 1960.

Boris Ejhenbaum: K*ako je narejen Gogoljev Plašč.* V: Ruski formalisti: izbor teoretičnih besedil. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1984.

https://en.wikipedia.org/wiki/Nikolai_Gogol

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Overcoat

Urban Kuntarič

Branko Završan, Urban Kuntarič

Beti Strgar, Branko Završan

»GLEDALIŠČE JE KOT GLASBA«

Marjan Nećak

‘Music Theatre’ ali ‘glasbeno gledališče’ je oblika ‘novega gledališča’, ki je predvsem zadnjih dvajset let zelo popularna v Evropi in drugod po svetu, a na žalost veliko manj poznana v balkanskem prostoru.

Obstajajo številne teorije, kaj točno je glasbeno gledališče.

Opera je skrajšana oblika še vedno aktualnega italijanskega izraza, opere lirica, ki ga lahko prevedemo kot ‘lirsko delo’ ali ‘delo, ki se poje’.

To je očitno pomembno vprašanje v knjigi, ki naj bi verjetno definirala, umestila in promovirala ne le ‘glasbeno gledališče’, temveč tudi ‘novo glasbeno gledališče’ v povezavi z izrazoma, kot sta ‘opera’ in ‘muzikal’. Od teh se lahko pričakuje, da bosta odgovorila na vprašanja, kot so: *»Kako se ‘novo glasbeno gledališče’ razlikuje od ‘nove opere’? Je opera ‘staro glasbeno gledališče’? V čem se novo glasbeno gledališče razlikuje, razen po svoji ‘novosti’?«*

V omenjeni knjigi so različne definicije, teorije in označbe, kaj točno je glasbeno gledališče. Navajam citat, ki po mojem mnenju natančno označi glasbeno gledališče kot »…celotno vesolje performansa, kjer imata glasba in gledališče komplementarni in potencialno enaki vlogi.«

Iz svojih občutij in izkušenj bom poskušal opisati glasbeno gledališče: toplina, ki izhaja iz glasbe je močno povezana z glasbenim ‘tajmingom’ in organizacijo, kjer v najkrajšem času obstajajo glasba, jezik, vokalizacija in fizično gibanje, medsebojno delujejo ali sobivajo v neki enakosti, izvajajo pa jih različni izvajalci in drugo družbeno okolje.

Glasbeno gledališče sem začel proučevati že na začetku svoje gledališke poti, vedno me je zanimala Wagnerjeva vizija razvoja totalne uprizoritvene umetnosti, različne glasbenoodrske stvaritve avantgarde, kot so Artaud, Craig, Meierhold, in vse do sodobnega gledališča, ki glasbo obravnava kot zelo močno izrazno sredstvo na odru.

Od 70. let prejšnjega stoletja je gledališka glasba doživela velik napredek v sodobnih produkcijah Petra Brooka, Roberta Wilsona, Heinerja Goebbelsa in Christopherja Martella.

Sodeloval sem s številnimi tujimi in domačimi režiserji, predvsem pa z režiserjem Brankom Brezovcem, s katerim sva, mirno lahko rečem, z dvajsetimi predstavami postavila temelje glasbenega gledališča v balkanskem prostoru. Včasih smo bili ‘nerazumljivi’, predvsem za ‘železno’ kritiko, kaj točno počnemo, ‘zakaj pojejo???’ v Krleževi *Gospodi Glembajevi*, saj ‘je to drama in tega se ne da peti’ ali ‘se tega ne sme peti!!!’

To so bile zelo duhovite pripombe za avtorsko ekipo, ampak za vse je potreben čas…Pojavljale so se recenzije in komentarji občinstva, da je to nova gledališka smer…

Lahko rečem, da je danes položaj drugačen, glasbeno gledališče je sprejeto z velikim navdušenjem, a na žalost se malo skladateljev, režiserjev in dramaturgov v tem prostoru resno ukvarja s tem žanrom. Z velikim spoštovanjem do kreativnega govornega gledališča, a govorno gledališče stoji, stoji in je oblečeno v Akakijev plašč.

Gogoljev *Plašč* – tema, ki je zame večna inspiracija in zagon za raziskovanje malega človeka v odnosu do družbe in obratno.

O tem potovanju z Gogoljevo temo, režiserjem Jušem A. Zidarjem in čudovitim igralsko-glasbenim

‘Music Theatre’ ali ‘glasbeno gledališče’ je oblika ‘novega gledališča’.

triom lahko rečem, da je bilo moje vodilno načelo organskost izraza, podlaga pa so čustveni preobrati, ki prehajajo preko dramskih prizorov, da bi razplamteli čustva izvajalcev.

Naj zaključim z mislijo nemškega teatrologa Hansa-Thiesa Lehmanna: »*Gledališče je kot glasba*.«

prevedla Tatjana Doma

Branko Završan, Beti Strgar

Branko Završan, Beti Strgar, Urban Kuntarič

Branko Završan, Urban Kuntarič

PRVIČ V GLEDALIŠČU CELJE

MARJAN NEĆAK

avtor glasbe

Rojen v Bitoli leta 1976. Ljubezen do kompozicije je začutil že v glasbeni šoli, kjer je igral kontrabas in obiskoval solopetje. Po končani srednji glasbeni šoli je diplomiral iz kompozicije na oddelku za film in gledališče na Evropski filmski akademiji sodobnih umetnosti ESRA Pariz, Skopje, New York. Od leta 2003 je izredni profesor pri predmetu scensko petje – interpretacija na Fakulteti za dramsko umetnost v Skopju.

Njegovo skladateljsko ustvarjanje je bilo izjemno visoko ocenjeno na več kot petdesetih festivalih na Balkanu in drugod po svetu. Leta 2013 je začel delovati tudi kot režiser. Slovenski publiki se je predstavil kot avtor besedila, režiser, skladatelj, scenograf in oblikovalec luči sodobne dramske opere *Deklica s strunami* v ljubljanski Drami v sezoni 2018/19. Predstava je nastala v koprodukciji z Moving Music Theatrom in je prejela nagrado za najizvirnejšo raziskavo enega od segmentov gledališkega jezika na 45. Mednarodnem festivalu alternativnega in novega gledališča Infant v Novem Sadu, Marjan Nećak je prejel nagrado marul za umetniško stvaritev na 29. Marulićevih dnevih v Splitu, predstava pa še nagrado viminacium maximus za najboljšo predstavo na 2. Viminacium festu v Požarevcu v Srbiji.

Piše avtorsko glasbo za dramske, operne in baletne predstave, muzikale, filme, televizijo in različne performanse, kjer meša

in prepleta elektronsko glasbo z balkansko ljudsko glasbo. Njegovo glasbeno delovanje je tako raznovrstno, da nas njegov opus očara tako z obsegom kot svojo žanrsko raznovrstnostjo. Napisal je glasbo za več kot dvesto predstav in sodeloval s skoraj vsemi balkanskimi in evropskimi gledališči.

Leta 2015 je v Bitoli ustanovil Moving Music Theatre (MMT), ki se v okviru sodobnega glasbenega gledališča ukvarja z opero in edukativnimi projekti za mednarodno publiko po vsem svetu. MMT tujih jezikov ne razume kot prepreko, temveč kot izvor kreativnosti, preplet različnih kultur pa razume kot bogastvo.

Prva predstava Moving Music Theatra je bila monoopera *Dnevnik nekega norca* po kratki zgodbi Nikolaja Vasiljeviča Gogolja leta 2015. Marjan Nećak se je podpisal pod priredbo besedila, režijo, scenografijo in glasbo. Predstava je na sporedu še danes in še vedno prejema nagrade na festivalih. Marjan Nećak je prejemnik številnih nagrad tako v svoji domovini kot v tujini.

Branko Završan

Beti Strgar, Branko Završan, Urban Kuntarič

NAGRADA

MANCA OGOREVC

nagrada za najboljšo žensko vlogo na XXVI. Mednarodnem božičnem gledališkem festivalu v Sankt Peterburgu

Manca Ogorevc je na XXVI. mednarodnem božičnem gledališkem festivalu v Sankt Peterburgu prejela nagrado za najboljšo žensko vlogo za vlogo Maye v uprizoritvi *Večni otrok* Nave Semel v režiji Yonatana Esterkina.

PRIPRAVLJAMO

Sofi Oksanen
OČIŠČENJE

Puhdistus

koproducent

sadsongskomplex:fi komplex:

Uprizoritev je podprlo Ministrstvo za izobraževanje in kulturo Republike Finske.

Finsko-estonska pisateljica in dramatičarka Sofi Oksanen (1977) velja za pisateljsko zvezdnico in se v svojem pisanju nenehno ukvarja z bolečim obdobjem estonske zgodovine, ki sta ga oblikovali sovjetska in nacistična okupacija.

Mednarodni uspeh ji je prinesla drama *Očiščenje*, ki je bila krstno uprizorjena 7. februarja 2007 v Finskem narodnem gledališču. Leto kasneje je avtorica po drami napisala istoimenski roman, ki je bil preveden v več kot petdeset jezikov, v slovenščini smo ga dobili v prevodu Bibi Ovaske Presetnik. Z romanom se je utrdila kot eno najglasnejših pisateljskih glasov svoje generacije.

Z *Očiščenjem* je Sofi Oksanen napisala ostro dramo, ki izriše precej drugačno sliko povojne in polpretekle Estonije, kot jo slika uradna zgodovina. Dogajanje ves čas preskakuje v času, iz časa sovjetske okupacije Estonije ob koncu druge svetovne vojne v devetdeseta leta preteklega stoletja, ko je Estonija razglasila neodvisnost. Prizori iz različnih časovnih obdobij preigravajo dogodke ob koncu druge svetovne vojne, ko so se oblasti hitro menjavale, vse do časa tranzicije po razpadu Sovjetske zveze.

Nosilki dogajanja sta ženski različnih generacij, Aliide Truu, preprosta starka, ki živi popolnoma izolirano življenje na estonskem podeželju, in Zara, žrtev trgovine z ljudmi na begu pred krutimi zvodniki. Pod različno oblastjo sta obe ženski doživeli ekstremno nasilje in se preostanek svojih življenj borita za preživetje v represivnem svetu izredno omejenih možnosti. Aliide pred svojo hišo najde močno pretepeno, nezavestno Zaro. Izkaže se, da sta ženski sorodstveno povezani. Zara je vnukinja Aliidejine sestre Ingel. Ob srečanju z mlado Zaro se je Aliide prisiljena soočiti z bolečo in kruto preteklostjo, z zločini, ki jih je storila z lastnim izdajstvom. Aliide in Zara sta zaznamovani z različnimi obdobji estonske zgodovine. Obe sta doživeli grozote sovjetske Estonije in imata isti cilj, kako preživeti znotraj moških političnih struktur, in se soočata z izgubo osebne ter družbene svobode.

Očiščenje je ostra, bridka in kruta drama o ceni preživetja v razčlovečenem in krutem represivnem sistemu, je drama o ljubezni, izdaji in žrtvovanju, ki zastavlja vprašanja o intimnih odločitvah posameznika in politični odgovornosti v represivnih režimih.

tragedija

prva slovenska uprizoritev

prevajalka
Julija Potrč Šavli

režiser
Jari Juutinen

premiera
februarja 2020

Nikolai Vasilyevich Gogol

SMALL STAGE

THE OVERCOAT

Шинель

Music theatre

World premiere

Opening
24 January 2020

Composer
MARJAN NEĆAK

Stage Adaptation by
TINA KOSI
JUŠ A. ZIDAR

Director
JUŠ A. ZIDAR

Dramaturg
TINA KOSI

Set Designer
DORIAN ŠILEC PETEK

Costume Designer
TINA BONČA

Language Consultant
JOŽE VOLK

Lighting Designers
JUŠ A. ZIDAR
DENIS KRESNIK

Cast

BRANKO ZAVRŠAN

BETI STRGAR

URBAN KUNTARIČ

New Hymn, a poem by Tone Pavček, and a quote from *Aloud and Straight*, First Prologue to the Poem by Vladimir Mayakovsky (translated by Tone Pavček) are used in the production.

Stage manager
ZVEZDANA KROFLIČ ŠTRAKL

Prompter
SIMONA KROŠL

Lighting master
DENIS KRESNIK

Sound master
MITJA ŠVENER

Property master
ROMAN GRDINA

Front-of-house manager
DOMEN OCVIRK

Make-up artists
MARJANA SUMRAK
ANDREJA VESELAK PAVLIČ

Wardrobe masters
MELITA TROJAR
MOJCA PANIČ

Head of construction
GREGOR PRAH

Assistant technical manager
RAJNHOLD JELEN

Technical manager
MIHA PEPERKO

In his short story *The Overcoat*, Gogol, a master of shrewd social satire, presents a portrayal of a humble and diligent low-ranking official Akaky Akakiyevich as an archetype of purity within an inexorable and hierarchically conditioned bureaucratized world. In the meticulous and acrimonious depiction of the anomalies of the Russian bourgeois convention, the anti-hero Akaky proves to be an absolute antithesis to revolting, superficial consumerism and an obsession with a power position. In a tragic society that is strikingly reminiscent of today, the comical Akaky remains misunderstood for good. The protagonist's fate is tragicomic, while the lack of empathy for anything that deviates from the canon of the futile social average remains disturbingly tragic, even farcical.

We have an immense gift for transforming everything that exists into an irrelevance. (N. V. Gogol)

Such a reading of Gogol's outline is here pursued by musical dramatization which seeks inspiration in the form of music theatre (Musiktheater). Music is one of the basic expressive means of the present staging and flows almost throughout the staging, be it as a backdrop or as a set of songs which occasionally assume the main role of the narrative.

SPONZORJI IN PARTNERJI V SEZONI 2019/20

glavni medijski pokrovitelj

VEČER

generalni radijski pokrovitelj

ŠTAJERSKI VAL radio mojega srca

partnerji

BERNARD

city center Vse najboljše

televizija celje

mediaspeed

kavarna Pri Nejcu

SVET KNJIGE

Alpina
Artoptika
Broadway NYC Fashion
Caffe studio
Lekarna Apoteka pri teatru
Mladinska knjiga Celje
Osrednja knjižnica Celje
Pekarna Geršak
Turistično informacijski center Celje

Z vašo pomočjo smo še uspešnejši. Hvala!

GLEDALIŠČE CELJE

Gledališki list

letnik 69, sezona 2019/20
številka 5

izdajatelj
SLOVENSKO LJUDSKO
GLEDALIŠČE CELJE

za izdajatelja
MAG. TINA KOSI

urednica
TATJANA DOMA

lektor
JOŽE VOLK

fotografi

JAKA BABNIK
(naslovni motiv,
fotografije z vaje)

ALEKSANDAR BUNTEVSKI
(str. 27)

UROŠ HOČEVAR
(str. 33)

prevajalka v angleščino
TINA MAHKOTA

oblikovalca
ANJA DELBELLO
in ALJAŽ VESEL / AA

avtor črkovnih vrst
FLORIAN RUNGE

tisk
GRAFIKA GRACER

naklada
400 IZVODOV

Cena te številke
je 2 EUR.

Na podlagi 1. odstavka
94. člena ZDDV-1 DDV
ni obračunan.

Vse pravice pridržane.

Celje, Slovenija
januar 2020

SEZONA 2019/20

WWW.SLG-CE.SI